

(Фајненшал Тајмс, 06.01.2009)

Сви верују да Чешка преузима председавање Европском унијом у једном веома компликованом тренутку, иако је, у неком смислу, практично сваки „тренутак“ компликован. Не треба паничити. Треба рећи „не“ онима који, приказујући овај тренутак као јединствен у историји, заправо нама манипулишу.

Наравно, постоје неки добро познати (ако не и преувеличани) проблеми. Свет се налази усред дубоке финансијске и економске кризе. У Европској унији расте проблем њених, све очигледнијих демократских мањкавости и подељености, спрам сопствених институционалних решења. Глобална клима се у основи не мења, али паничари су успели да убеду политичаре (као и неке обичне људе) да се ближи смак света, и на основу те заблуде покушавају да ограниче наше слободе и просперитет. За стара жаришта оружаних сукоба која прате огромне патње милиона људи у Авганистану, Ираку, Израелу, Палестини и неким афричким државама нема једноставног решења.

Економску кризу треба посматрати као неизбежну последицу и тиме „праведну“ цену играња тржиштем од стране нескромних и самоуверених политичара. Њихови покушаји да криве тржиште, уместо себе самих, неприхватљиви су и морају се одлучно одбацити. Чешка влада неће – надам се – гурнути свет и Европу ка више надзора, национализације, делиберализације и протекционизма. Наше историјско искуство је у том погледу велико упозорење.

Размишљајући како да се извучемо из свега овога, треба да, искористимо аналогију, јасно разликујемо гашење пожара, од изгласавања противпожарног законодавства. Сада треба да се концентришемо на први задатак, а други можемо да решимо и постепено, без журбе и панике. Значајан пораст финансијског надзора, као што се често предлаже ових дана, само ће продужити рецесију. Раст у глобалној економији пада огромном брзином; банке су престале да дају кредите, а поверење се смањило. Радикална

промена финансијског законодавства усред рецесије је контрапродуктивна.

Потражња треба да буде већа. Један од традиционалних начина да се то постигне је да власт почне да троши још више, на пример на инфраструктурне пројекте, под условом да су нам такви потребни. Међутим, било би много корисније ако бисмо смањили ограничења свих врста приватних иницијатива која су уведена у последњих пола века, за време ере врлог новог света „социјалне и еколошке тржишне економије“. Најбоља ствар коју бисмо у овом тренутку могли да урадимо је да смањимо, ако не и потпуно укинемо, разне радне, еколошке, социјалне, здравствене и друге „стандарде“ зато што они ограничавају конструктивну друштвену делатност више од било чега другог.

Што се тиче европске „уставне“ кризе, чешка влада, бар се надам, Европу неће водити ка све теснијој заједници, ка Европи регија (а не држава), ка централизовано наднационалној супердржави или Европи која је у још већој мери надзирана и ограничена с врха. Ја ћу наставити да инсистирам на идеји „Европе без граница“, што значи, да заговарам даљу либерализацију, уклањање трговинских препрека и укидање протекционизма.

Историјско искуство је врло јасно: увек је боље више слободног тржишта и мање политичких интервенција. Такође, знамо и да су грешке државног мешања горе од мањкавости тржишта.

Чешка влада (надам се) неће потпиривати хистерију глобалног загревања. Чеси верују да су слобода и просперитет угроженији од климе. Прво, није доказано да је данашњи ниво температуре јединствен у историји. Фактори који доприносе глобалном загревању нису до краја разјашњени, нити убедљиво доказани. Покушаји да се глобално загревање смањи ограничавањем емисије угљен-диоксида је бескорисно, и, што је још важније, људска бића су доказала да су способна да се прилагоде постепеној промени климе. Наша пажња треба да буде усмерена према другим, озбиљним проблемима.

Свет у 2009. години неће бити поштеђен оружаних сукоба, међународног тероризма и територијалних и религозних ратова који, без обзира на географску удаљеност, имају последице по све нас. Ми смо свесни да једна страна не може да прогласи мир и да дугорочна решења обично нису она која намеће неко споља. Чешка влада неће подржати страно мешање у унутрашње ствари суверених земаља. Не смемо дозволити да нас заведе амбиција владара-филозофа.

Не дирајте тржиште

Пише: Вацлав Клаус
среда, 14 јануар 2009 19:46

Прагматични Чеси, и поред свих својих критика европског начина одлучивања, не намеравају да у Европи започну плишану револуцију, већ ће се посветити спровођењу својих интереса и приоритета. Према другима ћемо се односити онако како очекујемо да се они односе према нама: с поштовањем према супротном мишљењу. Бићемо срећни ако бар у неким случајевима пронађемо компромис. Ослањање на договор и конструктиван приступ разликама у мишљењу јесте оно што Европу чини Европом.

Председавање Европском унијом је можда прилика да грађани свих држава чланица имају неке користи од наших идеја. Њихова добробит и просперитет ће бити највећи у слободној, демократској, децентрализованој, отвореној и либерализованој Европи.

(Аутор је председник Чешке Републике. Чешка Република је управо преузела председавање Европском унијом)

http://www.ft.com/cms/s/0/c253e924-dc20-11dd-b07e-000077b07658.html?nclick_ček=1

(превела Жељка Бутуровић)